

Sparbanken Eken

Pelare 3 - 2018

Innehåll

1. Inledning	4
2. Sparbanken Eken AB	4
2.1 Verksamhetsåret 2018	4
3. Organisation.....	5
3.1 Styrelse- och ledningsinformation	5
3.2 Mångfald, lämplighet samt rekrytering.....	5
3.3 Revisions- och riskutskott.....	5
3.4 Kreditutskott.....	6
4. Ersättningssystem.....	6
5. Riskhantering	6
5.1 Riskhanteringsprocess.....	6
5.2 Riskstrategi	6
5.3 Tre försvarslinjer.....	7
5.3.1 Första försvarslinjen	7
5.3.2 Andra försvarslinjen.....	7
5.3.3 Tredje försvarslinjen	7
5.4 Funktionen för Riskkontroll och Regelefterlevnad i organisationen.....	7
5.5 Rapportering	8
6. Kapitalhantering.....	8
6.1 Kapitalbas.....	8
6.2 Kapitalkrav	9
6.3 Kapitalrelation.....	9
6.4 Bruttosoliditet.....	10
6.5 IKLU-process	11
7. Risker	11
7.1 Kreditrisk.....	11
7.1.1 Kredit- och motpartsrisk.....	11
7.1.2 Riskaptit.....	11
7.1.3 Metoder för hantering av kreditrisk	11
7.1.4 Riskklassificering	12
7.1.5 Säkerheter	12
7.1.6 Kreditriskjusteringar.....	12
7.2 Marknadsrisk	14
7.2.1 Ränterisk.....	14

7.2.2 Aktiekursrisk	15
7.2.3 Valutarisk	15
7.3 Likviditetsrisk	15
7.3.1 Definition	15
7.3.2 Riskaptit.....	15
7.3.3 Riskhantering.....	16
7.3.4 Likviditet	16
7.3.5 Finansiering	16
7.3.6 Beredskapsplan och stresstester	16
7.3.7 Likviditetsexponering.....	17
7.4 Operativ risk.....	17
7.4.1 Definition	17
7.4.2 Riskaptit.....	18
7.4.3 Metod för beräkning av operativ risk.....	18
7.4.4 Hantering av operativ risk.....	18
7.4.5 Incidenthantering	18
7.4.6 Beredskap och kontinuitetsplanering.....	18
7.4.7 Självutvärdering	18
7.4.8 Godkännandeprocess för nya produkter (NPAP)	18

1. Inledning

Denna rapport innehåller information om Sparbanken Eken AB:s ("Sparbanken"), org.nr 516406-0674, kapitaltäckning, riskhantering och likviditet. Informationen ska lämnas årligen i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (tillsynsförordningen) samt kompletterande förordningar och standarder, såsom Finansinspektionens föreskrift (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar.

Rapporten lämnas årligen och publiceras på Sparbankens hemsida www.sparbankeneken.se. Rapporten avser, om inget annat skrivs, förhållanden per 2018-12-31. För offentliggörande av periodisk information där Sparbanken gjort bedömningen att mer frekventa upplysningar behöver lämnas, hänvisas till Sparbankens hemsida.

Syftet med denna rapport är att komplettera årsredovisningens grundläggande information avseende riskhantering samt att ge en transparent, tillförlitlig, konsekvent och jämförbar redogörelse av Sparbankens verksamhet, ledning, styrning samt riskhantering på ett så lättöverskådligt sätt som möjligt.

2. Sparbanken Eken AB

Den 15 oktober 2007 tog huvudmännen i Almundsryds Sparbank, Skatelöv och Västra Torsås Sparbank, Göteryds Sparbank, Långasjö Sockens Sparbank, Åryds Sparbank och Älmeboda Sparbank, ett enhälligt och historiskt beslut, att sparbankerna skulle ombildas till ett nytt bankaktiebolag. Tillstånd att driva bankrörelse från Finansinspektionen erhöles den 2 juni 2008.

Det bildades även sex sparbanksstiftelser som idag äger samtliga 3 000 000 aktier i Sparbanken Eken AB, fördelat enligt följande:

Stiftelse	Andel %
Almundsryds Sparbanksstiftelse	31,5
Göteryds Sparbanksstiftelse	6,2
Långasjö Sockens Sparbanksstiftelse	19,2
Skatelöv och Västra Torsås Sparbanksstiftelse	21,1
Åryds Sparbanksstiftelse	5,3
Älmeboda Sparbanksstiftelse	16,7
Summa	100,0

Sparbanken Eken tillhör gruppen fristående sparbanker och är medlem i SR, Sparbankernas Riksförbund. Gruppen, omfattar 59 sparbanker. Via avtal har sparbanken ett omfattande samarbete med Swedbank AB. Hela dataproduktionen sker i Swedbanks IT-system och vi köper även tjänster avseende fond och utland. Avtalet reglerar också förmedling av in- och utlåningsvolymerna till Swedbank Robur, Swedbank Försäkring och Swedbank Hypotek.

Sparbanken Eken:

- ska vara en attraktiv och inspirerande arbetsplats för sina medarbetare
- ska växa med lönsamhet
- välkomnar utveckling och förändring – av arbetssätt, produkter och tjänster.

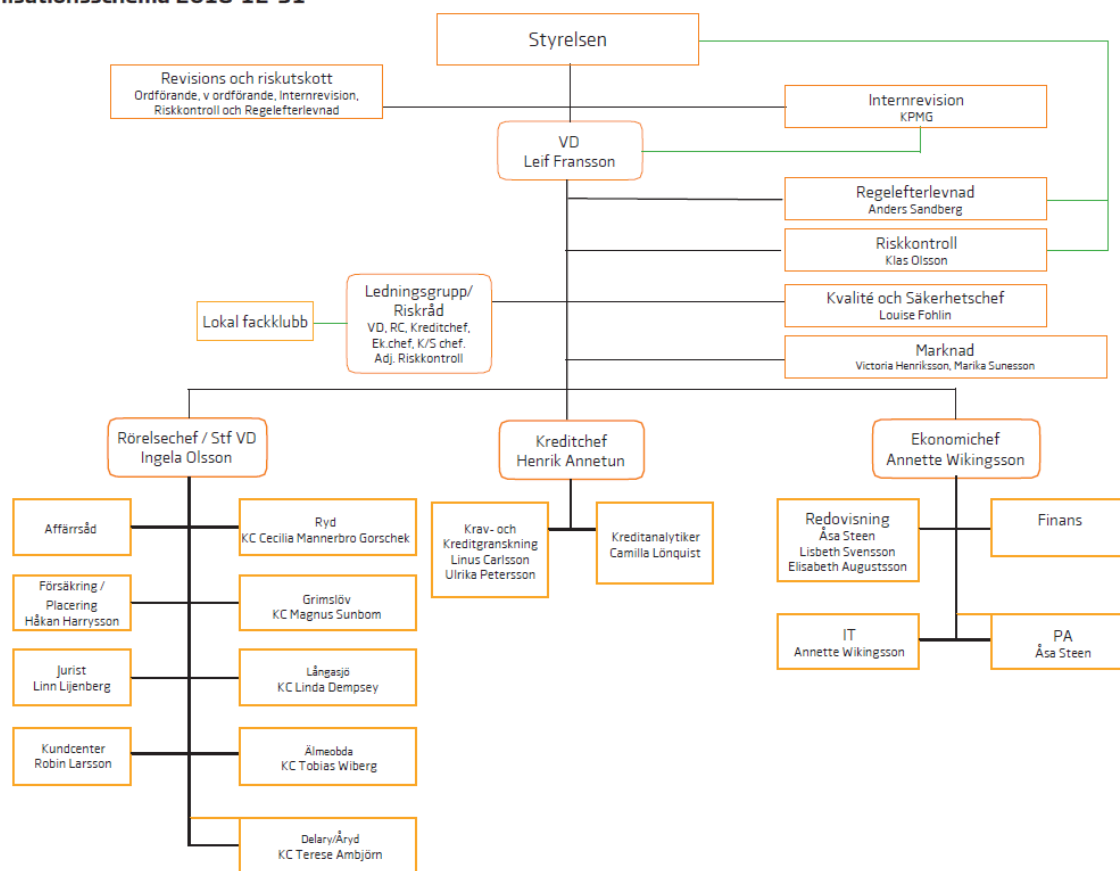
2.1 Verksamhetsåret 2018

Sparbankens totala affärsvolym uppgick till 15 387 mkr vid årsskiftet, en ökning under året med 571 mkr eller 3,9 %. Fr.o.m. 1 januari 2018 ingår inte längre volymer från premiepensionssystemet (PPM) i affärsvolymen vilket minskat affärsvolymen mellan 2017 och 2018 med 288 mkr vilket har påverkat förändringen mellan åren negativt med 2,0 %.

Sparbanken redovisar ett rörelseresultat vilket uppgick till 55 (66) mkr. Räntenettet har ökat marginellt mot föregående år, och uppgick till 95 mkr. Räntetäkterna är oförändrade och uppgår till 103 mkr. Räntekostnaderna minskade med 1 mkr till 8 mkr. Räntenettet har belastats med 4 mkr för avgiften till insättningsgarantin.

3. Organisation

Organisationsschema 2018-12-31

3.1 Styrelse- och ledningsinformation

Sparbankens styrelse som utses vid årsstämman, består av sju ledamöter samt VD och med stf. VD som suppleant för VD. Därutöver ingår två personalrepresentanter. Styrelsen har det yttersta ansvaret för styrning och kontroll av sparbankens verksamhet. Styrelsen fastställer mål och strategier för sparbankens verksamhet. Styrelsen fastsätter även riskstrategi och riksaptit för respektive väsentlig riskkategori som banken är exponerad för. Den tillsätter, utvärderar och entledigar VD. Ytterligare information om styrelseledamöterna såsom kunskaper och erfarenheter finns tillgänglig på Sparbankens hemsida.

3.2 Mångfald, lämplighet samt rekrytering

Det ska vid val av styrelse alltid eftersträvas att styrelsen som helhet har nödvändigt kunnande och erfarenhet om de samhälls-, affärs- och kulturförhållanden som råder i de regioner och marknadsområden där bankens huvudsakliga verksamhet bedrivs. Styrelsen ska med hänsyn till Sparbanken Ekens verksamhet, aktuella förhållanden och utvecklingsskede samt strategi och kommande mål ha en ändamålsenlig sammansättning som är präglad av mångsidighet, bredd och relevanta kunskaper. På Sparbankens hemsida har offentliggjorts Policy för styrelsens och ledningens lämplighetsbedömning och mångfald.

3.3 Revisions- och riskutskott

Sparbankens styrelse har utsett ett Revisions- och riskutskott. Utskottet har att säkerställa att frågor om intern styrning och kontroll samt intern- och externrevision hanteras på vederbörligt sätt. Ledamöter i revisions- och riskutskottet tillsätts och entledigas av styrelsen. Utskottet består av styrelsens ordförande, vice ordförande, interrevision och funktionen för riskkontroll. På Sparbankens hemsida har offentliggjorts Instruktion för styrelsens Revisions- och riskutskott. Under 2018 har Revisions- och riskutskottet sammanträtt vid två tillfällen.

3.4 Kreditutskott

Styrelsen har inrättat ett kreditutskott. Kreditutskottet består av VD, styrelsens ordförande alternativt vice ordförande och ytterligare en styrelseledamot. Vid VD:s frånvaro ingår ställföreträdande VD. Kreditutskottet ansvarar för att fatta beslut i kreditärenden inom de beloppsbegränsningar som framgår av styrelsens kreditinstruktion.

4. Ersättningsystem

Sparbankens ersättningspolicy som fastställs av styrelsen, anger grunder och principer för hur ersättningar ska fastställas, tillämpas och följas upp. Sparbankens ersättningsystem ska vara utformat så att det främjar långsiktighet och inte uppmuntrar till ett överdrivet risktagande bland Sparbankens anställda. De ersättningar som Sparbanken betalar ut får inte äventyra Sparbankens långsiktiga resultat och ekonomiska ställning.

Sparbanken har ett resultatandelssystem med avsättning till Resultatandelsstiftelsen Guldeken, där utgiven andel baseras på arbetad tid. Resultatandelarna är fonderade i minst fem år och står under extern förvaltning. Resultatandelssystemet ska inte vara utformat på ett sådant sätt att det ger incitament till ökat risktagande. Styrelsen ska också ta hänsyn till huruvida avsättningen påverkar Sparbankens resultat på lång sikt.

Sparbankens ersättningspolicy finns tillgängligt på Sparbankens hemsida där även information om ersättningar redovisas, www.sparbankeneken.se.

5. Riskhantering

Styrelsens övergripande målsättning är att banken ska styras med en god riskhantering, en sund riskkultur samt med kontroll i alla led. Styrelsen accepterar inte regelöverträdelser. Vid händelse av regelöverträdelse ska dessa händelser hanteras utan dröjsmål och i allvarigare fall omedelbart rapporteras till styrelsen. Styrelsen ska ha en övergripande kontroll över banken och möjliggör detta genom kontinuerlig rapportering från den operativa verksamheten och kontrollfunktionerna. Styrelsen ska ha en god bild över de risker banken exponeras mot genom kvartalsvis redovisning av de riskkapitler som fastställts.

5.1 Riskhanteringsprocess

Bankens riskhanteringsprocess omfattar både framåtblickande såväl som bakåtblickande analyser där risker identifieras, värderas och mäts, hanteras, följs upp, rapporteras samt kapitaliseras. Där det bedöms relevant ska risker mätas.

Riskhanteringsprocessen ska vara en integrerad del i bankens process för intern styrning och kontroll, vilket bland annat görs i bankens självvärdering av operativa risker.

5.2 Riskstrategi

Sparbankens risktagande ska vara begränsat och kontrollerat. I Sparbanken ska en integrerad och sund riskkultur upprätthållas, baserad på förståelse för vilka risker som banken kan exponeras för och hur dessa tas om hand. Riskkulturen ska ta hänsyn till av styrelsen beslutad riskkapitel och där tillhörande risklimiter. Aptiterna och limiterna ger indikationer på om Sparbanken utsätts för en ökad risk inom något av de definierade områdena och gör att banken tidigt kan ingripa vid en ökad

De risker som Sparbanken utsätts för ska inte kunna hota betydande värden annat än vid ytterst sällsynta, okontrollerbara och extrema händelser. Sparbanken arbetar löpande för att på ett effektivt sätt kunna hantera dessa oförutsedda risker kopplade till verksamheten genom ett löpande kontinuitetsarbete.

5.3 Tre försvarslinjer

Sparbanken är organiserad utifrån principen om de tre försvarslinjerna vilket utgör utgångspunkten för ansvarsfördelning kopplat till intern styrning, riskhantering och kontroll. *Första försvarslinjen* utgörs av den operativa verksamheten. *Andra* och *tredje försvarslinjen* utgör kontrollfunktioner och ska vara oberoende såväl från verksamheten som från varandra. Andra försvarslinjen är placerade under VD, men ska rapportera både till VD och styrelse. Den tredje försvarslinjen är direkt placerad under Sparbankens styrelse.

Varje kontrollfunktionens arbete ska regleras av separata interna regler. De tre försvarslinjerna ska samverka för att, så långt det är möjligt och lämpligt, få en samordning i arbetet och därigenom uppnå kostnadseffektivitet och minska påverkan på den operativa verksamheten.

5.3.1 Första försvarslinjen

I första försvarslinjen återfinns verksamheten vilka ansvarar för att utföra det dagliga operativa arbetet. Första försvarslinjen har fullt ansvar och ägarskap över styrning, risktagande, kontroll och uppföljning. Inom ramen för första försvarslinjens ansvar ligger även ett ansvar att implementera åtgärder samt att löpande följa upp iakttagelser som rapporterats från någon av kontrollfunktionerna.

5.3.2 Andra försvarslinjen

I andra försvarslinjen återfinns Sparbankens Funktion för Riskkontroll och Regelefterlevnad. Dessa funktioners ansvar är att understödja första försvarslinjen i riskarbetet, övervaka och utmana utfallet av verksamhetens arbete samt utvärdera Regelefterlevnad. Andra försvarslinjen ansvarar för att löpande rapportera verksamhetens samlade riskbild till ledning och styrelse.

Kontrollfunktionerna i banken är arrangerade så att krav på oberoende uppfylls. Detta genom att kontrollfunktioner inte får utföra sysslor i den del av verksamheten som de är satta att kontrollera, samt genom att kontrollfunktionerna måste vara organisatoriskt separerade från de funktioner som de ska kontrollera. Det är varje medarbetares ansvar att se till att kraven på oberoende i det praktiska arbetet i Sparbanken inte åsidosätts. Styrdokument och årsplaner som rör kontrollfunktionernas arbete beslutas av Sparbankens styrelse.

5.3.3 Tredje försvarslinjen

I tredje försvarslinjen återfinns Sparbankens internrevisionsfunktion. Internrevisionen ansvarar för att på styrelsens uppdrag oberoende och objektivt utvärdera och bedöma effektiviteten i Sparbankens hela ramverk för intern styrning, riskhantering och kontroll, samt bidra med rekommendationer och förslag till utveckling och förbättring av densamma. Detta innefattar löpande riskbaserade översyner av hela bankens arbete kopplat till riskhantering, styrning och kontroll samt ledningsprocesser. Det innebär utvärdering av såväl första som andra försvarslinjens arbete. Identifierade iakttagelser tillsammans med föreslagna förbättringsområden ska löpande rapporteras till den granskade enheten samt till styrelse/revisions- och riskutskottet.

5.4 Funktionen för Riskkontroll och Regelefterlevnad i organisationen

Funktionen för Riskkontroll och Regelefterlevnad är utlokaliserad på extern part. Funktionerna är oberoende i förhållande till Sparbankens operativa affärsverksamhet. Funktionerna är direkt underställd VD och rapporterar direkt till styrelsen. Riskkontrollfunktionen ingår även som föredragande i Risk- och Revisionsutskottet.

5.5 Rapportering

Funktionen för riskkontroll rapporterar regelbundet sina iakttagelser och rekommendationer till styrelse, VD, risk- och revisionsutskottet samt övrig ledning. Funktionen lämnar en såväl skriftlig som muntlig riskrapport vid minst fyra ordinarie styrelsemöten per år. Risktagare och riskägare inom verksamheten informerar riskkontrollfunktionen i sådana fall då det skett väsentliga avvikelser eller i övrigt händelser som kan innebära en förhöjd risk eller kostnad.

6. Kapitalhantering

6.1 Kapitalbas

Enligt CRR ska Sparbanken upprätthålla en kapitalbas som vid var tidpunkt uppfyller följande minimikrav, uttryckt i procent av det riskvägda exponeringsbeloppet.

- Kärnprimärkapitalrelation om minst 4,5 %
- Primärkapitalrelation om minst 6 %
- Total kapitalrelation om minst 8 %

I tillägg till minimikapitalkraven ska kreditinstitut hålla en kapitalkonserveringsbuffert om 2,5 % av det riskvägda exponeringsbeloppet.

Sparbanken håller en kontracyklisk kapitalbuffert utöver minimikapitalkrav enlighet med FFFS 2014:33. Den av Finansinspektions beslutade nivå uppgår för närvarande till 2,0 av det riskvägda exponeringsbeloppet.

Kapitalbasen uppgick per 2018-12-31 till 687 mkr och består av kärnprimärkapital.

Kapitalbas	2018	2017
Kärnprimärkapital: instrument och reserver		
Aktiekapital	300 000	300 000
Överkursfond	52 437	52 437
Fond för verkligt värde	113 592	113 640
Balanserad vinst	296 254	250 273
Verifierat resultat efter avdrag för föreslagen vinstdisposition och förutsägbara kostnader	41 893	51 180
Kärnprimärkapital före lagstiftningsjusteringar	804 176	767 530
Kärnprimärkapital: lagstiftningsjusteringar		
Värdejustering p.g.a. kraven på försiktig värdering	-639	-659
Lagstiftningsjusteringar som avser orealiserade vinster och förluster	-116 418	-115 275
Sammanlagda justeringar av kärnprimärkapital	-117 057	-115 934
Kärnprimärkapital	687 119	651 596
Kapitalbas	687 119	651 596

6.2 Kapitalkrav

Beräkning av kapitalkrav är utförd i enlighet med CRR, lagen (2014:966) om kapitalbuffertar, lagen (2014:967) om införande av lagen om kapitalbuffertar och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:12) om tillsynskrav och kapitalbuffertar. Sparbanken tillämpar schablonmetoden för kreditrisk. För operativa risker använder sparbanken basmetoden.

Kapitalkrav och riskvägt exponeringsbelopp	2018		2017	
	Kapitalkrav	Riskvägt exponeringsbelopp	Kapitalkrav	Riskvägt exponeringsbelopp
Kreditrisk enligt schablonmetoden				
Exponeringar mot nationella regeringar och centralbanker	0	0	0	0
Exponeringar mot delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	0	0	0	0
Exponeringar mot multilaterala utvecklingsbanker	0	0	0	0
Exponeringar mot institut	9 764	122 055	9 754	121 922
Exponeringar mot företag	55 733	696 654	47 200	589 999
Exponeringar mot hushåll	104 446	1 305 572	104 272	1 303 397
Säkrade genom panträtt i fast egendom	46 230	577 879	44 412	555 148
Fallerade exponeringar	1 564	19 548	2 663	33 287
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	686	8 569	485	6 061
Exponeringar mot företag för kollektiva investeringar (fond)	19 319	241 487	18 722	234 020
Aktieexponeringar	6 437	80 466	6 144	76 804
Övriga poster	1 553	19 418	1 179	14 744
Summa för exponeringar som redovisas enligt schablonmetoden	245 732	3 071 648	234 831	2 935 382
Operativ risk				
Operativ risk enligt basmetoden	19 769	247 113	19 344	241 798
Summa exponeringsbelopp för operativ risk	19 769	247 113	19 344	241 798
Kapitalkrav för kreditvärdighetsjusteringsrisk enligt schablonmetoden	2	25	156	1 950
Summa riskvägt exponeringsbelopp och kapitalkrav	265 503	3 318 786	254 331	3 179 130

6.3 Kapitalrelation

Det totala kapitalkravet för sparbanken uppgick per 2018-12-31 till 266 mkr. Då kapitalbasen endast består av kärnprimärkapital som vid samma tidpunkt uppgick till 687 mkr ger den en kärnprimärkapitalrelation på 20,70 %. Se tabell nästa sida

Kapitalrelationer, buffertar m.m.	2018		2017	
	Kapitalkrav	Riskvägt exponeringsbelopp	Kapitalkrav	Riskvägt exponeringsbelopp
Kreditrisk enligt schablonmetoden	245 732	3 071 648	234 831	2 935 382
Operativ risk enligt basmetoden	19 769	247 113	19 344	241 798
Kreditvärdighetsjustering	2	25	156	1 950
Summa kapitalkrav och riskvägt exponeringsbelopp	265 503	3 318 786	254 331	3 179 130
Kärnprimärkapitalrelation	20,70%		20,50%	
Primärkapitalrelation	20,70%		20,50%	
Total kapitalrelation	20,70%		20,50%	
Buffertkrav				
Kapitalkonserveringsbuffert	2,50%	82 969	2,50%	79 478
Kontracyklisk buffert	2,00%	66 254	2,00%	63 454
Summa buffertkrav	4,50%	149 223	4,50%	142 932
Kärnprimärkapital tillgängligt att använda som buffert	12,70%	414 726	12,50%	397 263

Sparbanken ska även kartlägga och bedöma kapitalbehov för väsentliga risker som inte täcks av Pelare 1-reglerna. Detta görs inom den s.k. Pelare 2-processen. Beräkningen syftar till att belysa risker som eventuellt underskattas vid beräkning av kapitalbaskrav enligt Pelare 1 samt att identifiera övriga väsentliga risker som inte regleras i externa regelverk. Bedömningen görs för respektive riskområde och med utgångspunkt från Finansinspektionens metoder för enskilda risktyper inom Pelare 2. Sparbankens internt bedömda kapitalbehov, enligt Pelare 1 och Pelare 2, uppgick per årsskiftet 2018 till 342 mkr vilket kan jämföras med 332 mkr för 2017.

6.4 Bruttosoliditet

Bruttosoliditetsgraden beräknas som kvoten av primärkapital och ett totalt exponeringsbelopp. Sparbankens bruttosoliditet ökade med 0,21 procentenheter 2018 till 11,57 %.

Bruttosoliditetsgrad	2018	2017
Exponeringar i balansräkningen		
Poster i balansräkningen	5 744 301	5 540 985
Tillgångsbelopp som dragits av för att fastställa kärnprimärkapital	117 057	115 934
Sammanlagda exponeringar i balansräkningen	5 627 244	5 425 051
Derivatexponeringar		
Sammanlagda derivatexponeringar	197	6 999
Andra poster utanför balansräkningen		
Poster utanför balansräkningen i teoretiska bruttobelopp	313 524	304 019
Kapital och sammanlagda exponeringar		
Primärkapital	687 119	651 596
Sammanlagda exponeringar i bruttosoliditetsgrad	5 940 965	5 736 069
Bruttosoliditetsgrad	11,57%	11,36%

6.5 IKLU-process

Sparbanken utför årligen en intern kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU) i vilken en omfattande bedömning av Sparbankens risker och kapitalbehovet för dessa samt likviditetsutvärdering med scenarioanalyser ingår. I IKLU-processen säkerställs att Sparbanken har tillräckligt med kapital och tillräckligt stor likviditetsbuffert samt är ett verktyg som säkerställer att Sparbanken på ett tydligt sätt identifierar, värderar och hanterar alla de risker Sparbanken är exponerad för samt gör en bedömning av sitt interna kapitalbehov i relation till detta. Kapitalutvärderingen ska utmynna i en detaljerad redogörelse av kapitalsituationen samt en beskrivning av Sparbankens aktuella riskprofil och riskprofilen tre år framåt.

Utöver en redogörelse för Sparbankens nuvarande ekonomiska ställning ska minst tre framtida scenarier, varav två stressade, beräknas. För varje scenario simuleras resultat- och balansräkningen i syfte att analysera utveckling av Sparbankens egna kapital samt hur stor kapitalbuffert som är nödvändig för att skydda Sparbanken mot förluster som äventyrar det legala kapitalkravet och Sparbankens existens.

Dessutom redogörs för vilka metoder Sparbanken använder för att mäta och hantera risker, risklimiter och bedömning av kapital uppdelat per relevanta riskkategorier. IKLU:n innefattar alla risktyper som antas kunna påverka verksamheten. Förutom kreditrisker och operativa risker utvärderas kapitalbehovet även för bland annat ränterisk, likviditetsrisk, ryktesrisk och strategiska risker. Stresstester är en viktig metod i bedömningen av kapital- och likviditetsbehov.

7. Risker

7.1 Kreditrisk

7.1.1 Kredit- och motpartsrisk

Med kredit-/motpartsrisk avses risken att sparbanken inte erhåller betalning enligt överenskommelse och/eller kommer att göra en förlust på grund av motpartens oförmåga att infria sina förpliktelser. Detta omfattar också den risk som sparbanken tar på sig när sparbanken ställer ut finansiella garantier för att garantera en tredje parts betalningsfullgörande till innehavaren av den finansiella garantin.

7.1.2 Riskkaptit

Kreditgivning och hantering av kreditrisker är ett av Sparbankens kärnområden och affärsverksamhet. Sparbankens riskkaptit avseende kreditrisker definieras t.o.m. 2018-12-31 som att genomsnittlig kreditförlustnivå i egen portfölj ska vara mindre än 0,15 %. Utfallet för 2017 uppgick till 0,005% och för 2018 uppgick kreditförlustnivån till 0,10%. Fr.o.m. 2019 definieras riskkaptiten till att kreditförlustnivå Stage 2 i andel av total ska vara mindre än 0,30 %, andelen blancolån ska utgöra mindre än 8 % av total utlåning samt att utlåning till låga riskklasser ska uppgå till maximalt 8 % av total utlåning. Dessutom sätts limiter för branschkoncentrationsrisk och kundfaktorer.

7.1.3 Metoder för hantering av kreditrisk

Styrelsen har det övergripande ansvaret för Sparbankens kreditriskexponering och har i särskild instruktion delegerat ansvaret till olika kreditdelegationer.

Sparbanken kreditgivning präglas av högt uppställda mål med avseende på etik, kvalitet, miljöaspekter och kontroll. Målsättningen är att Sparbankens kreditportfölj ska vara väl sammansatt med en sund avvägning mellan avkastning och risk.

Sparbanken följer löpande upp och rapporterar utfallet av kreditgivningen på stocknivå, men även på individnivå vid tidiga varningssignaler som indikerar förhöjd risk.

Sparbankens val av schablonmetoden i Pelare 1 fångar med god marginal in riskkapitalbehovet för en väldiversifierad medelstor sparbank med fokus på in- och utlåning till lokala kunder. Styrelsen anser att de risker som inte fångas in under Pelare 1 ska kompletteras i Pelare 2. Dessa kan bero på en ökad risk för koncentration i utlåning till enskilda kunder, koncentration i vissa branscher eller geografisk koncentration.

7.1.4 Riskklassificering

Riskklass prövas och fastställs i samband med beslut för kreditgivning och kredituppföljning. Riskklassen ligger till grund och påverkar omfattningen av analys och dokumentation av kunden samt hur kunden ska följas upp. Kunder med låg risk kan hanteras i en enklare och snabbare kreditprocess. Kunder med högre risk leder till ökade uppföljningskrav. Klassificeringen syftar till att uppskatta sannolikheten för fallissemang inom ett år och uttrycks på en skala med 23 klasser där 0 representerar störst risk, 21 representerar lägst risk, samt en klass för fallissemang.

7.1.5 Säkerheter

Sparbankens utlåning sker framförallt mot säkerhet i fastigheter vilket Sparbanken har lång erfarenhet och stabila rutiner för. Uppdateringar av säkerheternas värden sker årligen för företagsexponeringar och vid behov för exponeringar mot hushåll. I tabellen nedan redovisas exponering i förhållande till de säkerheter som ställts för krediten, först och främst avser dessa säkerheter pantbrev i fastigheter.

Kreditriskexponering brutto och netto	2018			2017		
	Kreditrisk-exponering brutto	Totalt värde av säkerheter	Kreditrisk-exponering netto	Kreditrisk-exponering brutto	Totalt värde av säkerheter	Kreditrisk-exponering netto
Krediter mot säkerhet av:						
Statlig och kommunal borgen	310	310	0	454	454	0
Kreditinstitut	17 700	17 700	0	15 519	15 519	0
PB i villa och fritidsfastighet	1 754 416	1 717 637	36 779	1 865 387	1 829 580	35 807
PB i flerfamiljsfastighet	395 777	395 777	0	227 917	227 421	496
PB i jordbruksfastighet	1 127 404	1 123 806	3 598	1 088 143	1 082 057	6 086
PB i andra näringsfastigheter	462 762	459 923	2 839	331 276	325 795	5 481
Företagsinteckning	346 512	339 243	7 269	283 129	265 942	17 187
Övriga	309 970	12 437	297 533	330 326	11 574	318 752
Summa	4 414 851	4 066 833	348 018	4 142 151	3 758 342	383 809
Värdepapper¹						
Statspapper och andra offentliga organ						
- AAA	50 600	--	50 600	60 857	--	60 857
- AA	20 276	--	20 276	10 051	--	10 051
Andra emittenter						
- AAA	85 743	--	85 743	60 656	--	60 656
- AA	--	--	0	--	--	--
- A	33 481	--	33 481	191 891	--	191 891
- BBB eller lägre	5 001	--	5 001	123 214	--	123 214
- utan rating	5 009	--	5 009	20 055	--	20 055
Summa	200 110	--	200 110	466 724	--	466 724
Outnyttjad del av bev krediter	397 482	--	397 482	273 439	--	273 439
Utställda lånelöften	133 677	--	133 677	255 945	--	255 945
Utställda finansiella garantier	76 884	--	76 884	64 373	--	64 373
Summa	608 043	--	608 043	593 757	--	593 757
Total kreditriskexponering	5 223 004	4 066 833	1 156 171	5 202 632	3 758 342	1 444 290

¹Utgår från Standard and Poor's rating

7.1.6 Kreditriskjusteringar

IFRS 9 trädde i kraft den 1 januari 2018 och ersatte då den befintliga standarden IAS 39. IFRS 9 kan kategoriseras i tre delar; klassificering och värdering, nedskrivningar och säkringsredovisning.

Nedskrivningsmodellen i IFRS 9 kräver att institutet genomför en viss nedskrivning för samtliga exponeringar och att nedskrivningarnas storlek uppdateras vid varje rapporteringstillfälle för att återspegla nuvarande och framtida risker i exponeringarna. För att göra detta delas samtliga exponeringar in i tre steg, se nästa sida:

- Stadie 1. Exponeringar där en betydande ökning av kreditrisken sedan det första redovisningstillfället inte skett.
- Stadie 2. Exponeringar där en betydande ökning av kreditrisken sedan det första redovisningstillfället har skett.
- Stadie 3. Exponeringar i fallissemang samt osäkra fordringar.

Genom att applicera modeller beräknas de förväntade kreditförlusterna individuellt för varje exponering. För exponeringar tillhörande steg 1 beräknas förväntade kreditförluster för de kommande 12 månaderna. För exponeringar i steg 2 och 3 beräknas förväntade kreditförluster för exponeringens resterande förväntade löptid. Utöver löptidsaspekten tar även vissa av modellerna hänsyn till vilket steg exponeringen tillhör vilket också påverkar nedskrivningarnas storlek.

De nya redovisningsprinciperna innebär att förlustreserveringar inte bara görs för utlåning till allmänheten utan på alla poster i balansräkningen som redovisas till upplupet anskaffningsvärde samt för poster i balansräkningen som utgörs av skuldinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat. Vidare redovisas även förlustreserveringar på off-balance exponeringarna lämnade låneåtagande (t.ex. utnyttjade checkräkningskrediter) och utställda finansiella garantier.

Förlustreserver specifikation	Ej kreditförsämrade		Kreditförsämrade	Totalt
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	
Redovisat bruttovärde per 1 januari 2018	3 803 336	285 113	39 849	4 128 298
Nya finansiella tillgångar	1 130 982	56 132	417	1 187 531
Bortbokade finansiella tillgångar	-800 409	-77 013	-17 661	-895 083
från steg 1 till steg 2	-253 782	220 029		-33 753
från steg 1 till steg 3	-18 684		14 135	-4 549
från steg 2 till steg 1	83 847	-86 057		-2 210
från steg 2 till steg 3		-710	489	-221
från steg 3 till steg 2		4	-309	-305
från steg 3 till steg 1	751		-1 227	-476
Övrigt	26	-5	-207	-186
Redovisat bruttovärde per 31 december 2018	3 946 067	397 493	35 486	4 379 046
Förlustreserv per 1 januari 2018	-2 270	-4 115	-20 839	-27 224
Nya finansiella tillgångar	-1 195	-1 397	-151	-2 743
Bortbokade finansiella tillgångar	327	1 386	10 729	12 442
Förändrade riskvariabler (EAD, PD, LGD)	-1 053	295	881	123
Förändringar i makroekonomiska scenarier	-363	-240	-106	-709
Förändringar p.g.a. expertutlåtanden (manuella modifieringar och individuella bedömningar)			-2 577	-2 577
Överföringar mellan stegen under perioden				
från steg 1 till steg 2	1 276	-4 188		-2 912
från steg 1 till steg 3	814		-3 576	-2 762
från steg 2 till steg 1	-81	403		322
från steg 2 till steg 3		147	-174	-27
från steg 3 till steg 2		-1	1	0
från steg 3 till steg 1	-8		221	213
Övrigt	5	10		15
Förlustreserver per 31 december 2018	-2 548	-7 700	-15 591	-25 839
Redovisat värde, netto				
Öppningsbalans per 1 januari 2018	3 801 066	280 998	19 010	4 101 074
Utgående balans per 31 december 2018	3 943 519	389 793	19 895	4 353 207

7.2 Marknadsrisk

Marknadsrisk är att risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Det finns tre typer av marknadsrisk: valutarisk, ränterisk och prisrisk (aktiekursrisk). För sparbanken utgör ränterisk och aktiekursrisk de övervägande marknadsriskerna.

7.2.1 Ränterisk

7.2.1.1 Definition

Ränterisk definieras som risken för att marknadsvärdet på sparbankens fastförräntande tillgångar sjunker då marknadsräntan stiger. Graden av ränterisk, eller prisrisk, ökar med åtagandets löptid. En annan form av ränterisk är inkomstrisken d.v.s. risken för att räntenettet försämras i ett förändrat ränteläge genom att räntebindningstiden är olika för tillgångar och skulder.

7.2.1.2 Riskkaptit

I enlighet med Sparbankens Policy för intern styrning, riskhantering och kontroll, kontrolleras de finansiella riskerna i verksamheten med aptiter och limiter. Sparbankens ränterisk i den totala verksamheten får vid en parallellförskjutning av räntenivån med +/- 2 procent inte överstiga 8 procent av kapitalbasen.

7.2.1.3 Riskhantering

Vid bedömning av ränterisk görs beräkning i en modell som fångar bristen i matchning avseende räntebindningstid och löptid mellan skulder och tillgångar. Detta görs genom att fördela ut kassaflöden (nominella belopp och kupongbetalningar) som uppstår från positioner i olika tidspann. Utifrån dessa kassaflöden beräknas en känslighet i ekonomisk värde mot förändringar i räntekurvan, ränterisk.

En uppgång av marknadsräntorna med 2 procentenheter påverkar det egna kapitalet med -29,8 (- 34,0) mkr och en nedgång med 2 procentenheter med 29,8 (34,0) mkr.

7.2.1.4 Ränterisiksexponering

Ränterisiksexponering 2018	Längre än 1 mån		Längre än 3 mån men	Längre än 6 mån men	Längre än 1 år men	Längre än 3 år men	Utan ränta	Totalt
	Högst 1 mån	men högst 3 mån	högst 6 mån	högst 1 år	högst 3 år	högst 5 år		
Tillgångar								
Kassa							4 852	4 852
Belåningsbara statsskuldförbindelser	25 047	45 829						70 876
Utlåning till kreditinstitut	361 212							361 212
Utlåning till allmänheten	1 950 443	1 783 732	62 106	130 869	315 067	110 990		4 353 207
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	25 208	104 026						129 234
Övriga tillgångar	344 362						480 558	824 920
Summa tillgångar	2 706 272	1 933 587	62 106	130 869	315 067	110 990	485 410	5 744 301
Skulder								
Skulder till kreditinstitut								0
Inlåning från allmänheten	4 801 857	55 024	52 060	168	927		6 213	4 916 249
Övriga skulder							20 976	20 976
Eget kapital							807 076	807 076
Summa skulder och EK	4 801 857	55 024	52 060	168	927	0	834 265	5 744 301
Differens tillgångar och skulder	-2 095 585	1 878 563	10 046	130 701	314 140	110 990	-348 855	
Positioner som ej upp-tagits i balansräkningen								
Ränteswap, rörlig ränta erhålls		35 000						
Ränteswap, fast ränta erläggs			-35 000					
Kumulativ exponering	-2 095 585	-182 022	-206 976	-76 275	237 865	348 855	0	

Ränterisikexponering 2017	Längre än						Utan ränta	Totalt
	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år		
Tillgångar								
Kassa							4 956	4 956
Belåningsbara statsskuldförbindelser	35 168	35 740						70 908
Utlåning till kreditinstitut	334 921							334 921
Utlåning till allmänheten	1 850 609	1 576 218	75 883	133 949	329 460	141 034		4 107 153
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	40 341	111 056			10 165			161 562
Övriga tillgångar	406 086						455 399	861 485
Summa tillgångar	2 667 125	1 723 014	75 883	133 949	339 625	141 034	460 355	5 540 985
Skulder								
Skulder till kreditinstitut		662						662
Inlåning från allmänheten	4 582 072	78 749	78 144	4 305	630	327	5 720	4 749 947
Övriga skulder							17 036	17 036
Eget kapital							773 340	773 340
Summa skulder och EK	4 582 734	78 749	78 144	4 305	630	327	796 096	5 540 985
Differens tillgångar och skulder	-1 915 609	1 644 265	-2 261	129 644	338 995	140 707	-335 741	
Positioner som ej upp-tagits i balansräkningen								
Ränteswap, rörlig ränta erhålls		40 000						
Ränteswap, fast ränta erläggs			-5 000		-35 000			
Kumulativ exponering	-1 915 609	-231 344	-238 605	-108 961	195 034	335 741	0	

7.2.2 Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är risken för att marknadsvärdet på en aktieplacering sjunker till följd av samhällsekonomiska faktorer. Ett långsiktigt strategiskt innehav av aktier innehas i bolag där Sparbanken har ett samarbete och för vilka värdeförändring redovisas direkt mot eget kapital i Fond för verkligt värde. I Sparbankens avkastningsportfölj får placeringar i aktier göras med maximalt 5 procent av portföljens totala marknadsvärde, för närvarande saknas innehav.

7.2.3 Valutarisk

7.2.3.1 Definition

Valutarisk uppstår till följd av att tillgångar och skulder i samma utländska valuta storleksmässigt inte överensstämmer.

7.2.3.2 Valutarisk i balansräkningen

I balansräkningen finns valutarisk i mindre volymer i in- och utlåning samt valutaterminer. Samtliga positioner är täckta genom identiska motaffärer med Swedbank varför valutariskens nettopositioner är marginell.

7.3 Likviditetsrisk

7.3.1 Definition

Likviditetsrisk är risken för att sparbanken får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med sina finansiella skulder. Likviditetsrisk kan även uttryckas som risken för förlust eller försämrad intjäningsförmåga till följd av att sparbankens betalningsåtaganden inte kan fullgöras i rätt tid. Likviditetsrisker uppstår då tillgångar och skulder har olika löptider.

7.3.2 Riskaptit

Sparbankens riskaptit avseende likviditetsrisk är låg och risken minimeras i möjligaste mån genom att sätta upp riskaptiter och genom att hålla en likviditetsreserv. Riskaptiterna uppgår för likviditetsreserv till 12 % av inlåning från allmänheten, likviditetstäckningsgraden (LCR) ska som minst uppgå till 110 % samt att kvoten mellan inlåning och utlåning minst ska uppgå till 105.

7.3.3 Riskhantering

Sparbanken ska endast exponeras mot måttliga likviditetsrisker och där risktagandet ska vara minimalt. Placeringar får endast göras i likvida värdepapper, d.v.s. värdepapper som handlas på en fungerande marknad. Likviditeten bevakas löpande och stresstester utförs för olika scenarios.

7.3.4 Likviditet

Likviditetsreserv	2018	2017
Kassa och tillgodohavande i bank	694 878	732 191
Stats- och kommunförbindelser	70 877	70 908
Säkerställda obligationer	85 743	60 656
Övriga värdepapper	--	5 006
Totalt	851 498	868 761

Sparbankens likviditetsreserv består av högkvalitativa tillgångar enligt definitionen i FFFS 2010:7 4 kap 5 §. Utöver Sparbankens likviditetsreserv innehas andra likviditetsskapande åtgärder som uppgår till 475 (516) mkr.

Likviditetskvoter	2018	2017
Inlåning/utlåning	113%	116%
Likviditetstäckningskvot (LCR)	148%	118%

7.3.5 Finansiering

Sparbanken finansierar utlåningen främst via inlåning från allmänheten. Vidare förmedlar Sparbanken aktivt lån mot Swedbank Hypotek. I den mån ytterligare finansiering skulle behövas, finns en möjlighet att upprätta en kreditfacilitet hos Swedbank.

Sparbankens finansieringskällor	2018	2017
Inlåning från allmänheten	4 916 249	4 749 947
Inlåning från svenska kreditinstitut	0	662
Totalt	4 916 249	4 750 609

7.3.6 Beredskapsplan och stresstester

Sparbanken har en beredskapsplan för hantering av likviditetskriser. Syftet med beredskapsplanen är att ha ett handlingsprogram som aktiveras i samband med vissa kvantifierbara likviditetshändelser. Beredskapsplanen definieras av sex krisnivåer samt vilka likviditetsskapande åtgärder som ska vidtas beroende på krisnivå.

Stresstest av likviditetssituationen utförs månatligen. Dessa ska återspegla de två situationerna nedan samt en kombination av dessa:

- Sparbanken har inte längre tillgång till normal finansiering
 - Sparbankens fem största inlåningskunder lämnar banken
 - Ny extern finansiering är inte tillgänglig och inlåningen minskar med 0,5 % i månaden
- Marknaden generellt hamnar i situation där likviditeten är begränsad
 - Marknadsvärdet på tillgångarna i likviditetsreserven minskar med 0,5 % i månaden.

7.3.7 Likviditetsexponering

Nedan visas Sparbankens strukturella likviditetssituation med kontraktuell återstående löptid avseende finansiering samt utlåning.

Återstående löptid med beaktande av gällande amorteringstid (bokfört värde)

Likviditetsexponering 2018	På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Summa nominella kassaflöden
Tillgångar							
Kassa						4 852	4 852
Belåningsbara statsskuldförbindelser		10 002	30 046	30 828			70 876
Utlåning till kreditinstitut	361 212						361 212
Utlåning till allmänheten Obligationer och andra räntebärande värdepapper	205 292	74 627	181 296	703 833	3 188 159		4 353 207
Övriga tillgångsposter	438 810	5 001	45 055	79 178		386 110	129 234
Summa tillgångar	1 005 314	89 630	256 397	813 839	3 188 159	390 962	5 744 301
Skulder							
Skulder till kreditinstitut							
Inlåning från allmänheten Övriga skuldposter och eget kapital	4 786 225	76 869	52 228	927		825 872	4 916 249
Avsättningar						2 180	2 180
Summa skulder och EK	4 786 225	76 869	52 228	927	0	828 052	5 744 301
Differens tillgångar och skulder	-3 780 911	12 761	204 169	812 912	3 188 159	-437 090	

Likviditetsexponering 2017	På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Summa nominella kassaflöden
Tillgångar							
Kassa						4 956	4 956
Belåningsbara statsskuldförbindelser			10 029	60 879			70 908
Utlåning till kreditinstitut	334 921						334 921
Utlåning till allmänheten Obligationer och andra räntebärande värdepapper	192 612	60 974	174 088	657 999	3 021 480		4 107 153
Övriga tillgångsposter	426 526	15 010	10 040	91 309	45 203	434 959	161 562
Summa tillgångar	954 059	75 984	194 157	810 187	3 066 683	439 915	5 540 985
Skulder							
Skulder till kreditinstitut	662						662
Inlåning från allmänheten Övriga skuldposter och eget kapital	4 540 721	125 820	82 449	957		790 376	4 749 947
Summa skulder och EK	4 541 383	125 820	82 449	957	0	790 376	5 540 985
Differens tillgångar och skulder	-3 587 324	-49 836	111 708	809 230	3 066 683	-350 461	

7.4 Operativ risk

7.4.1 Definition

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av ej ändamålsenliga eller fallerande interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Definitionen av operativ risk inkluderar legal risk och informationsrisk. Med legal risk menas risken för böter, skadestånd eller straffåtgärder utdömda vid myndighetsutövning liksom kostnader i samband med förlikningar, juridiska processer etc.

7.4.2 Riskkaptit

I Sparbanken ska en integrerad och sund riskkultur utvecklas och upprätthållas som baseras på en förståelse för vilka risker som Sparbanken kan exponeras för. Sparbanken har en fastställd riskkaptit för operativa risker som anger den risknivå banken är beredd att acceptera för att uppnå de strategiska målen. Riskkaptiterna ska vara förenliga med affärsstrategin och styra bankens hantering av operativa risker. Bankens riskkaptit för operativa risker beslutas av styrelsen och ska ses över årligen. Uppföljning av riskkaptiterna görs tre gånger per år och redovisas för styrelsen.

7.4.3 Metod för beräkning av operativ risk

Sparbanken har valt att använda basmetoden för beräkning av det legala kapitalkravet för operativ risk. Därutöver har Sparbanken en dokumenterad metod för intern mätning av operativa risker som görs genom självutvärdering.

7.4.4 Hantering av operativ risk

Riskhanteringen avseende operativ risk är en del av Sparbankens totala riskhanteringsprocess. Utifrån generella principer som tydlig ansvarsfördelning, individuellt ansvarstagande för identifiering av operativa risker, beaktande av operativa risker vid prissättning av nya produkter, omprövning av redan tagna affärsbeslut, kompetensutveckling och dualitetsprinciper samt årlig självutvärdering bidrar alla till en god hantering av den operativa risken i Sparbanken.

7.4.5 Incidenthantering

Alla anställda är ansvariga för att rapportera incidenter i det dagliga arbetet. Personen som identifierar en incident är ansvarig att snarast rapportera den till närmsta chef och rapportera via interna hemsidan. Incidenter analyseras löpande och åtgärder följs upp av säkerhetschefen. Förutom rapportering av incidenter till ledning och styrelse, får även Funktionen för riskkontroll och Funktionen för regelefterlevnad löpande ta del av incidenter och kontrollerar så att incidenterna hanteras och åtgärder genomförs. Sparbanken dokumenterar inträffade incidenter samt de förluster som har uppstått i samband med de inträffade incidenterna.

7.4.6 Beredskap och kontinuitetsplanering

Sparbanken har upprättat kontinuitets- beredskaps- och återställningsplaner för de kritiska processer som Sparbanken identifierat. Planernas syfte är att säkerställa förmågan att upprätthålla verksamhet och begränsa förlusterna i händelse av en allvarlig störning. Planerna uppdateras och testas årligen.

7.4.7 Självutvärdering

Sparbanken gör årligen självutvärdering i workshopformat. I självutvärderingen bedöms sannolikheten för att olika riskhändelser inträffar och vilka konsekvenserna blir av dessa. Dessa två parametrar sammanvägs till en samlad riskbedömning för varje identifierat riskområde.

7.4.8 Godkännandeprocess för nya produkter (NPAP)

Syftet med NPAP-processen är att säkerställa att banken inte agerar i, eller utför aktiviteter, som innebär oavsiktligt risktagande eller som innebär risker som inte omedelbart kan hanteras eller kontrolleras inom existerande processer. NPAP omfattar väsentliga förändringar i verksamheten, utlokaliserade verksamheter och nya produkter eller tjänster.